

Euroopan unionin varainhoitovuoden 2026 yleinen talousarvio oikaisukirjelmä nro 1/2026

Eduskuntatunnus
U 34/2025 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio antoi 4.6.2025 Euroopan unionin talousarvioesityksen valmisteluun liittyvän ennakkoarvion vuodelle 2026 (Statement of Estimates of the European Commission for the financial year 2026 – Preparation of the 2026 Draft Budget). Komissio voi sovittelukomitean alkuun saakka täydentää talousarvioesitystään ns. oikaisukirjelmillä. Yleensä komissio täydentääkin esitystään lokakuussa muun muassa maatalousmenojen ja elpymisvälineen rahoituskustannusten osalta.

Komissio antoi 9.10. oikaisukirjelmän nro 1 vuoden 2026 talousarvioesitykseensä (COM(2025) 851 final). Oikaisukirjelmän keskeiset päivitykset koskevat Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, elpymisvälineen rahoituskustannuksia sekä maatalous- ja hallintomenoja. Lisäksi komissio päivittää talousarvioesitystään mm. kestävästä kalastuksesta koskevien kumppanuussopimusten, EMU:n ja tiettyjen virastojen osalta.

Komission oikaisukirjelmä nro 1/2026 on osa vuoden 2026 talousarvioneuvotteluja. Oikaisukirjelmää tullaan käsittelemään neuvoston budjettikomiteassa, jotta voidaan antaa neuvoston puheenjohtajalle neuvottelumandaatti EU:n vuoden 2026 talousarviosta käytäviin toimielinten välisiin neuvotteluihin. Ecofin-budjettineuvosto ja sen yhteydessä järjestettävä sovittelukomitean kokous järjestetään 14.11. tavoitteena saavuttaa sopu EU:n vuoden 2026 talousarviosta.

Suomen kanta

Suomen kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen on esitetty E-kirjeessä E 50/2025 vp ja U-kirjelmässä U 34/2025 vp.

Suomi tarkastelee oikaisukirjelmää osana talousarvioratkaisun kokonaisuutta. U-kirjelmässä U 34/2025 vp esitetyt kannat komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen ovat

lähtökohta myös komission oikaisukirjelmään. Näitä kantoja täydennetään oikaisukirjelmässä esitettyjen muutosten osalta seuraavasti:

Suomi pitää hyvänä, että komission oikaisukirjelmä alentaisi sekä sitoumus- että maksu-määrärahojen tasoa verrattuna komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen. Suomi kiinnittää huomiota siihen, että komission uudemman arvion mukaan elpymisvälineen rahoituskustannusten määrä vuonna 2026 olisi pienempi kuin mitä komissio aikaisemmin arvioi.

Suomi suhtautuu edelleen varauksellisesti yhden ainoan liikkumavaravälineen (SMI) ja joustovälineen käyttöön EU:n toimielinten ja virastojen hallintomenojen rahoittamisessa, mutta voisi viimesijaisena vaihtoehtona hyväksyä näiden käytön.

Pääasiallinen sisältö

Yleistä

Komission oikaisukirjelmän muutosten nettovaikutus komission alkuperäiseen talousarvioesitykseen olisi kokonaisuudessaan -386 miljoonan euron vähennys sitoumusmäärärahoihin ja -1 889 miljoonan euron vähennys maksumäärärahoihin.

Talousarvioesitys 2026, oikaisukirjelmän muutokset sekä oikaisukirjelmällä mukautettu talousarvioesitys

Maksusitoumus- (MSM) ja maksumääräraha (MM) milj. euroa käyvin hinnoin						
	Talousarvioesitys 2026		Oikaisukirjelmällä tehdyt muutokset		Talousarvioesitys 2026 ml. oikaisukirjelmä	
	MSM	MM	MSM	MM	MSM	MM
1. Sisämarkkinat, innovointi ja digitaalitalous	22 054,4	23 309,4			22 054,4	23 309,4
Rahoituskehyksen katto	22 210,0				22 210,0	
Liikkumavara	155,6				155,6	
2. Koheesio, palautumiskyky ja arvot	71 726,1	74 617,4	-51,0	-1 448,7	71 675,1	73 168,7
josta joustovälineellä	2 065,4		-25,5		2 039,9	
josta EURI-välineellä	2 138,2		-25,5		2 112,7	
Rahoituskehyksen katto	67 523,0				67 523,0	
Liikkumavara	0,5				0,5	
josta Taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio (2 a)	56 592,5	59 697,7		-1 400,0	56 592,5	58 297,7
josta Palautumiskyky ja arvot (2 b)	15 133,6	14 919,7	-51,0	-48,7	15 082,6	14 871,0
3. Luonnonvarat ja ympäristö	56 971,9	53 133,4	-335,1	-440,1	56 636,7	52 693,3
Rahoituskehyksen katto	57 100,0				57 100,0	
Liikkumavara	128,1		335,1		463,3	
josta Markkinoihin liittyvät menot ja suorat tuet	40 465,2	40 517,0	-335,1	-440,1	40 130,1	40 076,9
4. Muuttoliike ja rajaturvallisuus	5 010,0	3 886,5			5 010,0	3 886,5
Rahoituskehyksen katto	5 103,0				5 103,0	
Liikkumavara	93,0				93,0	
5. Turvallisuus ja puolustus	2 803,5	2 250,8			2 803,5	2 250,8
Rahoituskehyksen katto	2 810,0				2 810,0	
Liikkumavara	6,5				6,5	
6. Naapurialueet ja maailma	15 505,0	16 511,7			15 505,0	16 511,7
josta joustovälineellä						
Rahoituskehyksen katto	15 614,0				15 614,0	
Liikkumavara	109,0				109,0	
7. EU:n yleinen hallinto	13 475,2	13 475,2			13 475,2	13 475,2
josta joustovälineellä	221,0				221,0	
josta yhdellä ainoalla liikkumavavälineellä	748,2				748,2	
Rahoituskehyksen katto	12 506,0				12 506,0	
Liikkumavara						
Määrärahat yhteensä otsakkeet 1-7	187 546,1	187 184,4	-386,1	-1 888,8	187 160,0	185 295,6
josta joustovälineellä	2 286,4	2 466,8	-25,5	-23,2	2 260,9	2 443,6
josta yhdellä ainoalla liikkumavavälineellä	748,2				748,2	
josta EURI-välineellä	2 138,2	2 138,2	-25,5	-25,5	2 112,7	2 112,7
Rahoituskehyksen katto	182 866,0	201 170,0			182 866,0	201 170,0
Liikkumavara	492,7	18 590,6	335,1	1 840,1	827,8	20 430,8
Menot % BKTL:sta	0,97 %	0,97 %			0,97 %	0,96 %
Temaattiset erityisrahoitusvälineet	5 715,9	5 022,5			5 715,9	5 022,5
Yhteensä kaikki	193 262,0	192 206,9	-386,1	-1 888,8	192 875,9	190 318,1
Menot % BKTL:sta	1,00 %	1,00 %			1,00 %	0,99 %

Mukautukset maksumäärärahoihin koheesiopolitiikan väliarviointiin liittyen - Euroopan aluekehitysrahasto ja Euroopan sosiaalirahasto

Koheesiopolitiikan väliarviointiin liittyvät Euroopan aluekehitysrahasto -asetukseen ja Euroopan sosiaalirahasto -asetukseen esitetyt muutokset hyväksyttiin 18. syyskuuta. Muutoksilla otettiin käyttöön erityistoimenpiteitä strategisten haasteiden ratkaisemiseksi koheesiopolitiikan väliarvioinnin yhteydessä. Verrattuna komission alkuperäisiin koheesiopolitiikan väliarvioinnin yhteydessä antamiin ehdotuksiin muutokset koskevat erityisesti ennakkomaksujen ja yhteisrahoitusosuuksien mukauttamista sekä näiden kannustimien aktivoitumisen kynnysarvojen mukautuksia.

Komissio arvioi, että näiden muutosten seurauksena Euroopan aluekehitysrahastossa ja Euroopan sosiaalirahastossa tarvitaan -1,4 miljardia euroa vähemmän maksumäärärahoja vuoden 2026 talousarviossa verrattuna siihen mitä komissio esitti alkuperäisessä talousarvioesityksessään. Komission mukaan edellä mainittujen mukautusten nettovaikutus olisi noin 2,7 miljardia euroa kun komissio arvioi alkuperäisessä talousarvioesityksessään vaikutuksen olevan noin 4,1 miljardia euroa.

Komissiolla on nyt myös käytettävissä heinäkuun lopussa jäsenvaltioilta saadut päivitettyt ennusteet koheesiopolitiikan rahastojen määrärahojen tarpeesta vuodelle 2026, jotka vahvistavat komission alkuperäisen talousarvioesityksen oletukset maksutarpeiden arvioinnissa otsakkeessa 2a (taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen koheesio).

Elpymisvälineen rahoituskustannukset

Viimeisimpien maksuennusteiden mukaan elpymisvälineestä maksettujen avustusten kokonaismäärä kolmannen neljänneksen lopussa vuonna 2025 on yhteensä noin 55,6 miljardia euroa, mikä on noin 5,5 miljardia euroa vähemmän kuin kesällä arvioitiin. Päivitettyjen maksu- ja korkoennusteiden pohjalta komissio esittää -51 miljoonan euron vähennystä sitoumuksina sekä maksuina elpymisvälineen rahoituskustannuksiin. Täten elpymisvälineen rahoituskustannuksiin varattuihin varoihin arvioidaan tarvittavan 7 970 miljoonaa euroa vuoden 2026 talousarviossa. Rahoitussuunnitelmasta ylimenevä määrä on 4 225,4 miljoonaa euroa, josta puolet komissio ehdottaa rahoitettavaksi otsakkeen 2b liikumavarasta ja joustovälineestä ja toiset puolet EURI-välineestä. Ehdotettu vähennys pienentäisi siis sekä EURI-välineen että joustovälineen käyttöä -25,5 miljoonaa euroa.

Maataloustukirahasto (EAGF)

Komissio esittää oikaisukirjelmässä tavanomaiset maatalousmenojen päivitettyt menoarvot, jotka perustuvat muun muassa päivitettyihin tietoihin maatalousmarkkinoiden näkymistä sekä vuoden 2025 talousarvion toteutuneisiin lukuihin. Lisäksi huomioidaan komission kesäkuussa antaman budjettiesityksen jälkeen maataloussektorille tehtyjen lainsäädäntöpäätösten vaikutukset, joiden odotetaan vaikuttavan merkittävästi varainhoitovuoteen 2026.

Komissio arvioi maataloustukirahaston määrärahatarpeeksi, maatalousalan kriisivaraus mukaan luettuna, nyt yhteensä noin 41 331,2 miljoonaa euroa, mikä on noin 426 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarvioesityksessä on alun perin arvioitu.

Tämä muodostuu ennen kaikkea 157 miljoonan euron lisätarpeesta suorissa tuissa, jossa toimeenpanon odotetaan pysyvän korkeana myös vuonna 2026. Lisäksi jäsenvaltioiden markkinatoimien ja tukitoimien tarpeiden arvioidaan lisääntyvän nettona 91 miljoonalla eurolla, Euroopan unionin tuomioistuimen tuomioiden mahdollisista taloudellisista

vaikutuksista tulevien määrärahatarpeiden odotetaan lisääntyvän yhteensä 98,6 miljoonalla eurolla budjettikohdassa 08 02 06 ”Politiikan strategia, koordinointi ja tarkastus” sekä maatalousalan kriisivaraukseen liittyvien lisätarpeiden kasvavan yhteensä 78,9 miljoonalla eurolla.

Maatalouden kriisivarauksen osalta poikkeuksellisia toimia on vuonna 2025 otettu käyttöön yhteensä 177,5 miljoonalla eurolla. Tästä 98,6 miljoonaa maksetaan vielä vuoden 2025 puolella ja 78,9 miljoonaa euroa siirretään vuodelle 2026. Siten maatalousalan kriisivarauksen kokonaismäärä nousisi 528,9 miljoonaan euroon vuonna 2026, josta 450 miljoonaa euroa olisi käytettävissä uusiin kriisitoimiin.

Vastaavasti komissio toteaa, että otsakkeeseen tulevien maatalousmenoihin liittyvien käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrä kasvaisi alun perin komission budjettiesityksessään arvioimasta 440 miljoonasta eurosta 1 201,1 miljoonaan euroon, kattaen siten täysin arvioidun 426 miljoonan euron lisäyksen määrärahatarpeissa. Ylijäämä muodostuu pääasiassa odotettua korkeammasta käyttötarkoitukseensa sidottujen tulojen määrästä sekä jo aiemmin mainitusta maatalousalan kriisivarauksen käyttämättömästä varasta.

Näiden päivitysten seurauksena alaotsakkeen ”Markkinointiin liittyvät menot ja suorat tuet” sitoumusten kokonaismäärä olisi 40 130,1 miljoonaa euroa, mikä olisi noin -335 miljoonaa euroa vähemmän kuin komission alkuperäisessä talousarvioesityksessä oli esitetty. Alaotsakkeeseen jäisi siten noin 411,1 miljoonan euron käyttämätön liikkumavara (*marginaali*) suhteessa enimmäismäärään. Maksumäärärahojen kokonaismäärä olisi noin 40 076,9 miljoonaa euroa, mikä olisi noin -440,1 miljoonaa euroa vähemmän kuin komission alkuperäisessä talousarvioesityksessä.

Kestävää kalastusta koskevat kumppanuussopimukset

Komissio on tutkinut viimeisimpien saatavilla olevien tietojen pohjalta kestävää kalastusta koskevia kumppanuussopimuksia ja tarkastellut vuoden 2026 odotettuja tarpeita kolmansien maiden kanssa käytävissä neuvotteluissa tapahtuneen kehityksen perusteella.

Tämän perusteella komissio esittää 2 miljoonan euron sitoumus- ja maksumäärärahojen siirtoa varauksesta toimintamenojen budjettikohtaan. Tämä budjettineutraali siirto liittyy Norsunluurannikon, São Tomén ja Príncipen ja Cookinsaarten kanssa tekemiin kalastuskumppanuussopimuksiin.

Kestävää kalastusta koskevien kumppanuussopimusten käytettävissä olevat sitoumusmäärärahat ovat kaikkiaan 153,9 miljoonaa euroa, joista 114,2 miljoonaa euroa on varauksessa ja 39,7 miljoonaa euroa pääasiallisessa toimintamenokohdassa.

Euroopan talous- ja rahaliitto (EMU)

Komissio ehdottaa Euroopan talous- ja rahaliittoa (EMU) koskevaan budjettikohtaan +2,3 miljoonan euron lisäystä maksumäärärahoihin vuodelle 2026 kattamaan Bulgarian euron käyttöönottoon liittyviä viestintäkuluja. Maksumäärärahoja vastaavat sitoumukset ovat vuoden 2025 budjetissa.

Virastot

Komissio esittää muutoksia seuraavien virastojen talousarvioon:

Euroopan terveys- ja digitaaliasioiden toimeenpanovirasto (HADEA) on saanut lainsäädännössä uusia tehtäviä ja sille ehdotetaan henkilöstötaulukkoon yhtä uutta

määräaikaista AD7-tason virkaa. Viran kustannukset voidaan kattaa vuoden 2026 talousarvioehdotuksesta eikä niihin tarvita lisärahoitusta.

Euroopan ympäristövirastolle (EEA) ehdotetaan 0,3 miljoonan euron lisärahoitusta kattaen uuden lainsäädännön mukaisten tehtävien hoidon. Rahoitus käytettäisiin sekä yhden työsopimussuhteisen työntekijän palkkaamiseen että palveluhankintaan. Vastaava summa vähennettäisiin LIFE-ohjelmasta.

Euroopan kemikaaliviraston (ECHA) määräraahatarve on vähentynyt 1 miljoonalla eurolla uuden lainsäädännön (ECHA-ENV) valmistumisen viivästyessä. Varaukseen asetettu summa siirrettäisiin LIFE-ohjelmalle.

Euroopan unionin lainvalvontakoulutusvirastolle (CEPOL) ehdotetaan 0,5 miljoonan euron lisäystä määrärahoihin viraston IT-järjestelmien kyberturvallisuuden vahvistamiseksi. Vastaava summa vähennettäisiin sisäisen turvallisuuden rahastosta (ISF).

Muut teknisluonteiset muutokset

Komissio ehdottaa lisäksi oikaisukirjelmässään muutamia budjettineutraaleja muutoksia talousarvioesitykseensä muun muassa Euroopan tietosuojavaltuutetun (EDPS) talousarvion budjettilinjoja koskevia teknisiä muutoksia.

Talousarvion tulot

Komission vuoden 2026 talousarvioesityksen tulojen kokonaissumma on tasapainoperiaatteen mukaisesti yhtä suuri kuin maksumäärärahojen kokonaismäärä. Komission oikaisukirjelmällä muutetussa talousarvioesityksessä tulojen kokonaissumma olisi 190 318 miljoonaa euroa. Tuloista katettaisiin omilla varoilla 186 844 miljoonaa euroa ja sekalaisilla tuloilla 3 474 miljoonaa euroa.

Komission alkuperäisessä vuoden 2026 talousarvioesityksessä tulojen kokonaissumma oli 192 207 miljoonaa euroa siten, että tuloista olisi katettu omilla varoilla 188 733 miljoonaa euroa ja sekalaisilla tuloilla 3 474 miljoonaa euroa.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

EU:n yleinen talousarvio perustuu EUT-sopimuksen 314 artiklaan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen (Euratom) 106 A artiklaan. Erityinen lainsäätämisyjärjestys, neuvosto tekee päätöksensä määräenemmistöllä.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin vastuuvaliokunta on budjettivaliokunta. Vuoden 2026 talousarvion yleisesittelijänä parlamentissa toimii Andrzej Halicki (PL, EPP) ja muiden pääluokkien esittelijänä Matjaž Nemec (S&D, SI). Parlamentin on tarkoitus hyväksyä oman kantansa komission talousarvioesitykseen 20.-23.10.2025 täysistunnossa.

Kansallinen valmistelu

Tämä U-jatkokirje on valmisteltu valtiovarainministeriössä ja käsitelty budjetti- ja hallintojaoston (EU 34) kirjallisessa menettelyssä 20.- 21.10.2025.

Eduskuntakäsittely

Komission esityksestä EU:n vuoden 2026 yleiseksi talousarvioksi on informoitu eduskuntaa ensin kiireellisellä E-kirjeellä (E 50/2025 vp, 12.6.2025) ja sitten U-kirjelmällä (U 34/2025 vp, 21.8.2025).

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Komission talousarvioesityksellä ja siihen liittyvällä oikaisukirjelmällä ei ole vaikutusta kansalliseen lainsäädäntöön tai Ahvenanmaan asemaan.

Taloudelliset vaikutukset

Taloudelliset vaikutukset otetaan huomioon vuoden 2026 kansallisessa talousarvioesityksessä. Kansallisessa talousarvioehdotuksessa vuodelle 2026 momentille 28.92.69 (Maksut Euroopan unionille) ehdotetaan 2 783 miljoonaa euroa.

Komission alkuperäisen talousarvioesityksen mukaiset Suomen maksut Euroopan unionille vuonna 2026 olisivat olleet 2 726 miljoonaa euroa.

Komission oikaisukirjelmän mukaiset Suomen maksut unionille vuonna 2026 olisivat 2 697 miljoonaa euroa.

EU:n vuoden 2026 talousarvion lopulliset kustannukset kansallisiin maksuosuuksiin selviävät vasta myöhemmin syksyllä, kun talousarviosta on neuvoteltu lopullinen yhteisymmärrys parlamentin ja neuvoston kesken.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Komission oikaisukirjelmä COM(2025) 851 final, 9.10.2025

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/BO Johanna Makkonen puh.+358 295 160 369, etunimi.sukunimi@gov.fi
 VM/BO Vesa Kulmala puh. +358 50 597 7548, etunimi.sukunimi@gov.fi
 VM/BO Miikka Paajavuori, puh. +358 29 553 0551, etunimi.sukunimi@gov.fi
 VM/BO Toni Tiala puh. +358 295 530 361, etunimi.sukunimi@gov.fi
 VM/BO Miika Grönholm puh. +358 295 530 599 etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/358/2025

Liitteet -

Viite -